

การพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง
เรื่องรอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

DEVELOPMENT OF CITIZENSHIP LEARNING PACKAGES
TOWARD THE LAW IN DAILY LIFE BY USING PROBLEM
BASED LEARNING (PBL) FOR SECONDARY
SCHOOL YEAR 3 STUDENTS

ศิวพร อินตะหล่อ*

วีระ วงษ์สรรค์**

ชนาดล สมบูรณ์***

วันรับ 20 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 24-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 16 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพ 75/75 (2) หาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (3) ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง

เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ (4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง (งามศิริวิทยาการ) จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) ชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดย

*นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, E-mail: s.Intalaw@hotmail.com, โทร.081 765 0333

**อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, E-mail: weera.w123@hotmail.com

***อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (2) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย (4) แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอัตนัย และ (5) แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ดัชนีประสิทธิผล

ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 79.09/82.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (2) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ (E.I.) มีค่าเท่ากับ 0.7256 ซึ่งแสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 72.56 (3) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนอยู่ในระดับสูงมากและ (4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

คำสำคัญ : การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, กฎหมาย

Abstract

The objectives of this research were 1) To develop citizenship learning packages toward the law in daily life by using problem based learning for secondary school year 3 students to be efficient in accordance with the efficiency standard criterion of 75/75; 2) To determine effectiveness index of

citizenship learning packages toward the law in daily life by using problem based learning for secondary school year 3 students; 3) To study the problem solving abilities of secondary school year 3 students before and after using problem based learning and 4) To explore the satisfaction of the students with learning through the learning packages toward the law in daily by using problem based learning for secondary school year 3 students.

The research was a Quasi-Experimental research. The study sample were 35 students of secondary school year 3/1 in Watratbamrung School, selected by using simple random sampling. The research instruments included 5 citizenship learning packages for main idea, lesson plans, achievement test, a problem solving abilities test, and questionnaire about students' satisfaction. The Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and E.I.

The findings indicated that: (1) The efficiency index (E_1/E_2) of the citizenship learning packages toward the law in daily life by using problem based learning for secondary school year 3 students was 79.09/82.29, (2) The effectiveness index of the citizenship learning packages was 0.7256, indicating learning progress (E.I.) accounted for 72.56, (3) Problem solving abilities of secondary school year 3 students using problem based learning were Very high-

level, and (4) The satisfaction of students with learning through the learning packages toward the law in daily life by using problem based learning for secondary school year 3 students as whole was at a high level.

Keyword : Problem Based Learning, Laws.

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปในหลายหลากด้าน ส่งผลต่อการพัฒนาพลเมืองในชาติตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆในสังคมนั้นจะเกิดสิ่งที่เรียกว่า “ประโยชน์” ขึ้น แต่ในขณะที่เดียวกันก็คงปฏิเสธไม่ได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก็นำมาซึ่งสิ่งที่เรียกว่า “โทษ” หรือ “ปัญหา” ต่อพลเมืองในประเทศด้วย จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาพลเมืองของประเทศให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดที่เกิดขึ้นเพื่อให้มนุษย์สามารถปรับตัวให้สอดคล้อง เหมาะสม และถูกต้องกับสภาพแวดล้อมหรือสภาวะการณ์ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถเผชิญหน้าและแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างถูกต้อง ให้มนุษย์ในฐานะที่เป็นพลเมืองสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขทั้งกายและจิตใจ มีความมั่นคง มีความถูกต้องเหมาะสม โดยเครื่องมือและกระบวนการสำคัญสำหรับนำมาใช้ในการพัฒนาคนหรือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ก็คือ “การศึกษา” ดังคำกล่าวที่ว่า “การศึกษา คือ การพัฒนาบุคคล”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้ทรงมีพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการศึกษา มีใจความสำคัญว่า “การศึกษา คือ การสร้างความเป็นพลเมืองดี ไม่ว่าจะศึกษาเพื่อตนหรือจะให้แก่ผู้อื่น สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ จึงจะได้ผลเป็นคุณ

ประโยชน์ มิฉะนั้น จะต้องมีการผิดพลาดเสียหายเกิดขึ้น ทำให้เสียเวลาและสูญเสียประโยชน์ไปเปล่าๆ วัตถุประสงค์ของการศึกษานั้นคืออย่างไร กล่าวโดยรวมย่อก็คือทำให้บุคคลมีปัจจัยหรือมีอุปกรณ์สำหรับชีวิตอย่างครบถ้วนเพียงพอ ทั้งในส่วนวิชาความรู้ส่วนความคิดวินัจฉัย ส่วนจิตใจและคุณธรรม ความประพฤติ ส่วนความขยันอดทนและความสามารถในอันที่จะนำไปสู่ความคิดไปใช้ปฏิบัติงานด้วยตนเองให้ได้จริง เพื่อสามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความสุข ความเจริญมั่นคงและสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมและบ้านเมืองได้ตามสมควรแก่ฐานะด้วย” กล่าวคือ ต้องการพัฒนาคคนให้มีคุณภาพ รู้สิทธิหน้าที่ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม สามารถดำรงชีวิต เกิดความเข้าใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่นและยอมรับความแตกต่างของบุคคลในสังคมยุคปัจจุบันนี้ได้

บทบัญญัติแห่งกฎหมายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 กำหนดให้การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคมและถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

แต่อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับกฎหมายในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมนั้นพบว่ายังมีอุปสรรคและปัญหาต่างๆที่ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจและเข้าถึงเนื้อหาสาระของวิชาได้อย่างเต็มที่เนื่องจากครูผู้สอนมักจะสอนโดยใช้วิธี

การบรรยายตามหนังสือเรียนและแบบฝึกหัดจากตำราแทนการจัดประสบการณ์เรียนรู้เป็นส่วนใหญ่อการใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้มีน้อย และในการยกตัวอย่างประกอบการเรียนก็เป็นการยกตัวอย่างที่ยากเกินไปสำหรับความเข้าใจของผู้เรียน เป็นการพูดเรื่องไกลตัวผู้เรียนและเข้าใจได้ยากสำหรับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจเรียน เกิดความเบื่อหน่าย ทำให้ผู้เรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ไม่ชอบเรียนวิชาสังคม ขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ขาดทักษะในการคิด แก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการใช้ชีวิตทักษะในการวิเคราะห์และพิจารณาหาเหตุผล ทำให้นักเรียนตอบแบบความเรียงไม่เป็น ผู้เรียนใช้การท่องจำมากกว่าการฝึกให้คิด ขาดทักษะในการคิดและทักษะในการแก้ปัญหา เมื่อประกอบกับการที่ผู้เรียนไม่ค่อยได้รับความรู้อย่างเต็มที่ในเนื้อหาวิชาเท่าที่ควรแล้วนั้น ก็ย่อมส่งผลทำให้ไม่มีความรู้ที่ถูกต้องและก่อให้เกิดความบกพร่องทักษะในการใช้ชีวิตของผู้เรียนในฐานะพลเมืองของชาติ

ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา ที่มีฐานมาจากปัญหาทางสังคม เนื่องจากสังคมทุกวันนี้กำลังประสบกับปัญหาต่างๆอยู่หลายประการซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือ ปัญหาทางสังคม (Social Problems) ที่เกี่ยวเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าไม่ว่าจะเป็นด้านด้านวัตถุหรือวัฒนธรรม และเกิดการประพฤติปฏิบัติที่แสดงออกถึงความด้อยและเสื่อมถอยทางด้านจริยธรรมอย่างเห็นได้ชัดเจนหลายประการ ก่อให้เกิดเป็นปัญหาทางสังคมต่างๆ อาทิเช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการใช้ความรุนแรง ปัญหาการกลั่นแกล้ง ปัญหาเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศ เหล่านี้เป็นต้น ในขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนนั้นจะทำการวิเคราะห์และกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้ เพื่อ

กระตุ้น จูงใจ ได้รับความสนใจของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง เพื่อตอบคำถามหรืออธิบายปัญหาต่างๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิด และความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning หรือ PBL) นั้นเอง

ทั้งนี้ ในการจัดการเรียนการสอนโดยการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของผู้วิจัยนี้จะยึดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมเป็นฐาน มีการชี้ให้ทราบถึงข้อเท็จจริงต่างๆของสภาพสังคมที่เป็นปัญหา พยายามชี้แจงให้ผู้เรียนตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ปัญหาเหล่านั้น โดยต้องวิเคราะห์และกำหนดขอบเขตของปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในระดับชุมชนหรือสังคม จากนั้นจึงมากำหนดเนื้อหาสาระรวมทั้งวิธีการต่างๆที่จะทำให้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและหาวิธีการในการป้องกันและแก้ปัญหาเหล่านั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเรื่องกฎหมายและสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมได้ เน้นความรู้สัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงที่อยู่รอบตัวผู้เรียนตามความจำเป็นของชีวิตให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ที่สมบูรณ์และบรรลุจุดมุ่งหมายของเรื่องนั้นได้ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์อย่างต่อเนื่องและมีคุณค่าต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม สร้างนิสัยที่ดีให้แก่เยาวชน ขณะเดียวกันก็ควรทำให้ผู้เรียนเกิดความสะดวกสบายใจขณะเรียน อีกทั้งต้องเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและจะต้องไม่ขัดกับหลักศีล

ธรรมอันดีของสังคม มุ่งทำให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตหรือเผชิญกับปัญหาต่างๆในชีวิตและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษาต้องสามารถสนองต่อความต้องการของสังคมนั้นๆได้ ไม่สอนเนื้อหาวิชาที่สูงกว่าความสามารถของผู้เรียน ไม่ง่ายและไม่ยากเกินไป จะต้องพอเหมาะและท้าทายความสามารถของผู้เรียน สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตลอดจนการนำหน่วยการเรียนรู้มาใช้ จะต้องสามารถนำมาใช้ได้โดยสะดวก ทั้งหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าวควรจะควรต้องมีความยืดหยุ่นได้ คือ เปิดโอกาสให้โรงเรียนปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้ เนื่องจากสังคมแต่ละท้องถิ่นมีสภาพไม่เหมือนกัน การจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียนจะต้องวางไว้ให้กว้าง มีความยืดหยุ่นเพื่อที่โรงเรียนจะนำไปปรับให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและสภาพของท้องถิ่นได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพ 75/75
2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง

ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

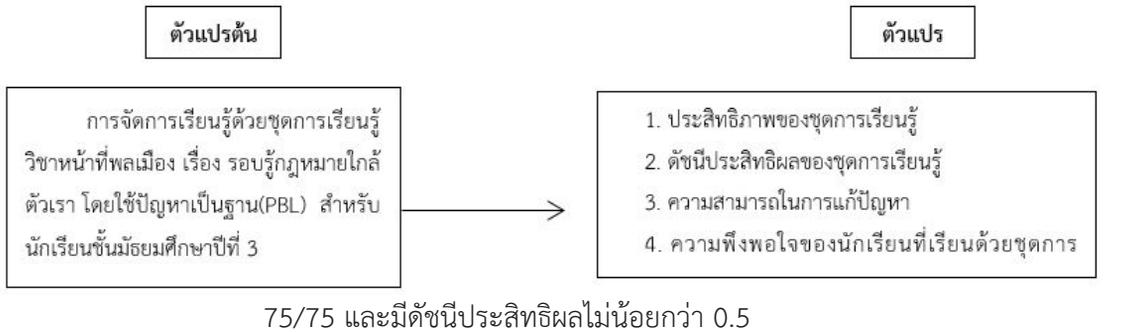
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ 75/75
2. ทำให้ทราบดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ทำให้ทราบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)
4. ทำให้ทราบความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ผลที่ได้จากการวิจัยผู้ที่สนใจหรือครูผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดหน่วยการเรียนรู้อื่นๆในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย สมมติฐานการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง (งามศิริวิทยาการ) สำนักงานเขตบางแค สังกัดกรุงเทพมหานครที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3 ห้องเรียน กล่าวคือระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 35 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 37 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 37 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 109 คน ซึ่งในแต่ละห้องได้จัดนักเรียนแบบกระจายความสามารถทางการเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง (งามศิริวิทยาการ) สำนักงานเขตบางแค สังกัดกรุงเทพมหานครที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 35 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก ทั้งนี้ โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)
2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
4. แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ
5. แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับนักเรียน

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. ชุดการสอนชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีการสร้างชุดการสอน

1. ศึกษารายละเอียด หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้ วิเคราะห์ จุดประสงค์ เนื้อหา หลักสูตร และเทคนิค การสอน

2. ศึกษาจุดมุ่งหมายการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้ สังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง สารระการ เรียนรู้แกนกลาง ตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และ ศึกษาเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3. ศึกษาหนังสือแบบเรียนกลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และหนังสือ แบบเรียนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนำ เอาเนื้อหาสาระมาทำชุดหน่วยการเรียนรู้

4. สร้างชุดการเรียนรู้ อันจะประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน โดย ครอบคลุม เนื้อหา ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม คู่มือ ครู สื่อการเรียนรู้ แบบประเมิน เกณฑ์การวัดและ การประเมินผล

5. นำชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความ ถูกต้อง ความเหมาะสมของชุดหน่วยการเรียนรู้ให้ ครอบคลุมเป้าหมาย จุดประสงค์ กิจกรรม การเรียน การสอน ตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ หลังจากนั้น นำข้อมูลที่ได้จากการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไข

6. นำชุดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไข เรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อ ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมพร้อมทั้งนำ ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

วิธีการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

7. นำชุดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน

ความเหมาะสมของชุดหน่วยการเรียนรู้อันประกอบ ไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน โดยการ สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของชุดหน่วยการ เรียนรู้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่า เฉลี่ย ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จากนั้นหาค่าเฉลี่ยและนำมาแปลความหมายตาม เกณฑ์

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

8. นำชุดการเรียนรู้ไปดำเนินการหา คุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้เป็นเกณฑ์ ตัดสิน โดยจากการประเมินชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่ พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเราโดยใช้ปัญหา เป็นฐาน (PBL) ของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.80 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

8.1 การหาคุณภาพเครื่องมือ เป็นรายบุคคล (1:1) ขั้นตอนนี้นำชุดการเรียนรู้ ไปทดลองกับนักเรียน จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง โดยเป็นนักเรียนเก่ง 1 คน นักเรียนปาน กลาง 1 คน และนักเรียนอ่อน 1 คน ในการวิเคราะห์

หาประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ผลปรากฏว่ามีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 77.04/77.78

8.2 การหาคุณภาพเครื่องมือเป็นกลุ่มหรือกลุ่มเล็ก (1:10) ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทดลองกับนักเรียนจำนวน 9 คน ที่ไม่ซ้ำกับนักเรียนกลุ่มเดิม ในการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ผลปรากฏว่ามีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 77.93/82.22

8.3 การหาคุณภาพเครื่องมือภาคสนามหรือกลุ่มใหญ่ ขั้นตอนนี้เป็นดำเนินการดำเนินการสอนในสถานการณ์จริง โดยที่ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 37 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามเกณฑ์ 75/75 ในการทดลองผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ผลปรากฏว่ามีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 77.02/79.10

9. นำชุดการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองและคุณภาพตามเกณฑ์ 75/75 แล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 35 คน

2. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน แผนละ 2 คาบเรียน (ไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน) เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสาระสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยมีขั้น

ตอน ดังนี้

1. ศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แนวคิด วิเคราะห์ จุดประสงค์ เนื้อหา หลักสูตร และเทคนิคการสอน

2. ศึกษาจุดมุ่งหมายการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง สาระการเรียนรู้แกนกลาง ตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และศึกษาเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักสูตรสถานศึกษา

3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด จำนวน 5 แผน 10 คาบเรียน (ไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน)

4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ด้านการสอน และด้านกรวัดผล และประเมินผล แล้วเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข

5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมเชิงเนื้อหาและโครงสร้าง โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นหาค่าเฉลี่ยและนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม

สมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6. ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้สมบูรณ์

7. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ควบคู่กับชุดเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งเป็นกลุ่มทดลองกลุ่มเดียวกันแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. จัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบไปด้วยเนื้อหาตามแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีทั้งหมด 20 ข้อ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียน

วัดราชบูรณะบำรุง (งามศิริวิทยาการ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ในส่วนของการวัดและประเมินผล และสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. วิเคราะห์หลักสูตรตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด วิเคราะห์เนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ โดยวัดทักษะด้านพุทธิพิสัยทั้ง 6 ด้านของ Bloom

3. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล

4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยต้องการใช้จริง จำนวน 20 ข้อ

5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข โดยได้มีการแก้ไขคุณลักษณะที่ต้องการวัดด้านพุทธิพิสัย 6 ด้าน ให้ถูกต้องตรงกับข้อคำถาม

6. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคุณลักษณะที่ต้องการวัดด้านพุทธิพิสัย 6 ด้าน โดยหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยได้มีการปรับแก้ข้อคำถามและตัวเลือกให้มีความถูกต้องและมีความเหมาะสมในด้านของภาษา

8. จัดพิมพ์แบบทดสอบเป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอัตนัย

แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นแบบทดสอบอัตนัย มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อให้นักเรียนเลือกตอบ 2 ข้อ ซึ่งแต่ละสถานการณ์จะมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและหลักการเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาและการสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลแบบอัตนัย

2. สร้างแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอัตนัยจำนวน 4 ข้อ เป็นสถานการณ์ 4 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์จะมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินระดับความสามารถในการแก้ปัญหานั้นพิจารณาตามเกณฑ์ของเบสท์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.00 หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับสูงมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.01-1.50 หมายถึง ความสามารถ

ในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 0.51-1.00 หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 0-0.50 หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับต่ำ

3. เสนอแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขโดยได้มีการปรับแก้ข้อคำถามในแต่ละสถานการณ์ ให้มีความสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแผนการเรียนรู้ และมีการแก้ไขคุณลักษณะที่ต้องการวัดด้านพุทธิพิสัย 6 ด้าน

4. เสนอแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเราต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบ โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดตรงกับความสามารถที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่แน่ใจข้อคำถามวัดตรงกับความสามารถที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดไม่ตรงความสามารถที่ต้องการวัด

5. นำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยได้มีการปรับแก้สถานการณ์ให้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของ นักเรียน และแก้ไขความถูกต้องด้านภาษา

6. นำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง (งามศิริวิทยาการ) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและเรียนเนื้อหาดังกล่าวมาแล้ว 1 ห้องเรียน เพื่อหา

คุณภาพของแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา

7. นำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

1. ศึกษา नियม ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

2. กำหนดกรอบแนวคิด ขอบข่าย โครงสร้างคำถามด้านเนื้อหา รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหา รูปแบบและวัตถุประสงค์ของแบบประเมินในกรอบแต่ละด้าน จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านลักษณะของชุดการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ชุดการเรียนรู้ และด้านกิจกรรมการเรียนรู้

3. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด ให้	5 คะแนน
เหมาะสมมาก ให้	4 คะแนน
เหมาะสมปานกลาง ให้	3 คะแนน
เหมาะสมน้อย ให้	2 คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด ให้	1 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยมีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยปรับข้อความในแบบสอบถามให้ถูกต้องเหมาะสม

5. นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของข้อความในด้านภาษาที่ใช้ การสื่อความหมาย เนื้อหาครอบคลุมความคิดเห็นของผู้เรียน ผลจากการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.96 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้เป็นฉบับจริงเพื่อเป็นเครื่องมือนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดลอง และเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียมก่อนการทดลอง

1. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ คือ ชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัว

เรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปรนัย แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาอัตนัย แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้แนะนำนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างความเข้าใจและความพร้อมให้กับนักเรียนก่อนทำการทดลอง

3. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยและแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาอัตนัย ก่อนเรียน เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา

ขั้นทดลองสอน

ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองตามแผนการเรียนรู้ที่ได้สร้างไว้ โดยมี ระยะเวลาทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบเรียน รวม 12 คาบเรียน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา เป็นขั้นที่ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาต่างๆ และจัด สถานการณ์ต่างๆ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่ เป็น ปัญหาที่นักเรียนอยากรู้ อยากเรียนได้ และเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหา นักเรียนจะต้องทำความเข้าใจกับปัญหาที่ ต้องการ เรียนรู้ โดยต้องทำการระบุปัญหา คิดหาสาเหตุสำคัญ และร่วมกันพิจารณาว่ามีประเด็น ไตบ้างที่ ต้องการศึกษเพิ่มเติม แล้วบันทึกลงในแบบบันทึก

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า นักเรียนวางแผนการศึกษาค้นคว้า แบ่งหน้าที่ กัน ทำงาน และดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือในสังคมออนไลน์และเว็บไซต์ต่างๆ โดยนักเรียน ต้องทำการสืบค้นและสามารถบอกที่มา ผลกระทบของปัญหา คิดหาแนวทางในการแก้ปัญหา และ อภิปรายผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาได้

ขั้นที่ 4 ขั้นสังเคราะห์ความรู้ เป็นขั้นที่ นักเรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หาข้อมูล เพิ่มเติมให้ครบถ้วน และ ดำเนินการสังเคราะห์ ความรู้เพื่อเลือกคำตอบที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปองค์ความรู้ นักเรียนแต่ละ กลุ่มนำเสนอข้อมูลและให้นักเรียนทุก กลุ่มช่วยกัน อภิปรายข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและสรุป องค์ความรู้ในภาพรวมอีกครั้ง

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการสรุปองค์ ความรู้มานำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย นักเรียน ทุกกลุ่มร่วมกันประเมินผลงาน

ขั้นสุดท้ายหลังจากการทดลอง

หลังจากผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนครบทุกแผนการ จัดการเรียนรู้นักเรียนทำทำแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยและแบบทดสอบ ความสามารถในการแก้ปัญหาอัตนัย หลังเรียน และ ทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แล้ว ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ผลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้

$$S. D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ S. D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x แทน คะแนนแต่ละตัว
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียน
 $\sum$ แทน ผลรวม

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา

โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ใช้สูตรดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2556 : 10)

$$E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum X$ แทน ผลคะแนนรวมของชุดกิจกรรม
 A แทน คะแนนเต็มของชุดกิจกรรมแต่ละชุดรวมกัน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum Y}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum Y$ แทน ผลคะแนนรวมหลังเรียน
 B แทน คะแนนเต็มหลังเรียน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้หาดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness index) ของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้วิธีการของกูดแมน เฟลด์เซอร์ และชไนเดอร์ มีสูตรดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมาย

$$E.I. = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนสอบก่อนเรียน}}$$

ใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 75/75

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนระหว่างเรียนที่เรียน

ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อกฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

ชุด ที่	N	คะแนน เต็ม	ΣX	$\bar{X}$	S.D.	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
1	35	25	686	19.60	2.32	78.40
2	35	25	690	19.71	2.40	78.86
3	35	25	675	19.28	2.88	77.14
4	35	25	684	19.54	2.12	78.17
5	35	25	702	20.05	1.78	80.22
6	35	25	701	20.02	2.44	80.11
7	35	25	701	20.02	2.91	80.11
8	35	25	677	19.34	1.92	77.37
9	35	25	712	20.34	1.35	81.37
รวม		225	6,228	177.94	6.48	79.09

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่างเรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 9 ชุด ได้ค่าเฉลี่ย 177.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.48 จากคะแนนเต็ม 225 คะแนน ค่าเฉลี่ยร้อยละ 79.09 แสดงว่ามีประสิทธิภาพของกระบวนการ E1

เท่ากับ 79.09

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยร้อยละจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คะแนนที่สอบได้ (30 คะแนน)	จำนวนนักเรียน	คะแนนรวม
29	1	29
28	2	56
27	2	54
26	7	182
25	8	200
24	4	96
23	6	138
22	4	88
21	1	21
$\bar{X}$		24.69
S.D.		1.89
ค่าเฉลี่ยร้อยละ		82.29

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 24.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.89 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ

เท่ากับ 82.28 แสดงว่ามีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E2 เท่ากับ 82.29

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)	225	177.94	6.48	79.09
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)	30	24.68	1.89	82.29

จากตารางที่ 3 พบว่าชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.09/82.29

2. วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัว

เรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 4 ดัชนีประสิทธิผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละ
		ก่อนเรียน	หลังเรียน		
35	30	372	864	0.7256	72.56

จากตารางที่ 4 พบว่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.7256 หรือคิดเป็นร้อยละ 72.56

3. ผลการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา (PBL)

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ตารางที่ 5 ผลการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ความสามารถในการแก้ปัญหา	N	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความสามารถในการแก้ปัญหา
ระบุปัญหาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	35	2	1.71	0.45	สูงมาก
คิดหาสาเหตุสำคัญ	35	2	1.57	0.49	สูงมาก
บอกผลกระทบจากปัญหา	35	2	1.51	0.50	สูงมาก
คิดหาแนวทางในการป้องกันและแก้ปัญหา	35	2	1.65	0.47	สูงมาก
อภิปรายผลที่เกิดขึ้นหากมีการป้องกันหรือแก้ปัญหา	35	2	1.51	0.50	สูง
รวม	35	2	1.59	0.49	สูงมาก

จากตารางที่ 5 พบว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง ระบุกฎหมายใกล้เคียงตัวเรา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}$) = 1.59, S.D. = 0.49)) และเรียงลำดับคะแนนด้านที่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ นักเรียนสามารถระบุปัญหาอยู่ในเกณฑ์สูงมาก ($\bar{X}$) = 1.71, S.D. = 0.45) ลำดับที่สองคือ การคิดหาแนวทางในการแก้ปัญหา ($\bar{X}$) = 1.65, S.D. = 0.47) ลำดับที่สาม คือ การคิดหาสาเหตุสำคัญอยู่ในเกณฑ์สูงมาก ($\bar{X}$) = 1.57, S.D. = 0.49) ลำดับที่สี่ และลำดับสุดท้าย มีคะแนนเท่ากัน คือ นักเรียนสามารถบอกผลกระทบจากปัญหาได้อยู่ในเกณฑ์สูงมาก ($\bar{X}$) = 1.51, S.D.

= 0.50) และนักเรียนสามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาอยู่ในเกณฑ์สูง ($\bar{X}$) = 1.51, S.D. = 0.50)

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ระบุกฎหมายใกล้เคียงตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ระบุกฎหมายใกล้เคียงตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากตารางที่ 6 พบว่านักเรียนมีความพึง

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนจากชุดกิจกรรม	4.27	0.64	มาก
2. เนื้อหาในชุดกิจกรรมมีความชัดเจน	4.42	0.49	มาก
3. ชุดกิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสม	4.25	0.69	มาก
4. ชุดกิจกรรมมีความน่าสนใจและมีรูปแบบที่หลากหลาย	4.37	0.48	มาก
5. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ในการเรียนมากขึ้น	4.08	0.69	มาก
6. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีภายในห้องเรียน	4.31	0.46	มาก
7. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนรู้จักคิดและแก้ปัญหาได้	4.45	0.49	มาก
8. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	4.54	0.60	มากที่สุด
9. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้	4.22	0.41	มาก
10. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้กับวิชาอื่นได้	4.25	0.49	มาก
11. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมและการทำกิจกรรมกลุ่มช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น	4.31	0.46	มาก
12. นักเรียนชอบเรียนด้วยชุดกิจกรรม	4.22	0.67	มาก
13. นักเรียนมีความพอใจเมื่อทำกิจกรรมเสร็จได้รู้ข้อดีและข้อบกพร่องทันที	4.51	0.50	มากที่สุด
14. นักเรียนมีความพอใจเมื่อตอบถูกแล้วได้รับคำชมเชยหรือการเสริมแรง	4.25	0.43	มาก
15. นักเรียนมีความพอใจเมื่อตอบผิดได้รับการเฉลยคำตอบและคำแนะนำ	4.34	0.62	มาก
รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
รวมเฉลี่ย	4.32	0.09	มาก

พอใจต่อการเรียนด้วยชุดหน่วยการเรียนรู้สาระ
หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตใน
สังคม แบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง
รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{X}$) = 4.32, S.D. = 0.09) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า
หัวข้อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนมี
ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ที่สุด ($\bar{X}$) = 4.54, S.D. = 0.60) และ หัวข้อนักเรียน
มีความพอใจเมื่อทำกิจกรรมเสร็จได้รู้ข้อดีและข้อ
บกพร่องทันที อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$) = 4.51,
S.D. = 0.50)

อภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชา
หน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา
โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้
ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้วิชา
หน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา
โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ
79.09/82.29 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะ
ในการสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง
นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
วิเคราะห์เนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองและการสร้าง
ชุดหน่วยการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง มีการวางแผน การจัดลำดับเนื้อหาและชั้น
ตอนการเรียนรู้ การเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหา
ยาก จากความรู้ที่ใกล้ตัวไปไกลตัว ทั้งยังมีกิจกรรมที่
เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน ผู้เรียน
สามารถจินตนาการและเข้าใจในเนื้อหาสาระได้ง่าย
มีคำชี้แจงตลอดจนมีคำสั่งที่ชัดเจนให้นักเรียนได้

เรียนรู้ คิดค้น หาคำตอบและทำกิจกรรมร่วมกันกับ
ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนั้น ผู้วิจัยสร้างชุด
หน่วยการเรียนรู้นี้ยังมีระบบโดยผ่านการตรวจ
แก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผ่านการ
ประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและมีการปรับแก้จนมีความ
เหมาะสม ตลอดจนมีการหาประสิทธิภาพของชุด
หน่วยการเรียนรู้โดยผ่านขั้นตอนการตรวจสอบ
คุณภาพอย่างเป็นระบบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสาร
นิพนธ์การประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและผ่าน
การทดลอง (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
ก่อน เพื่อหาประสิทธิภาพจากแบบรายบุคคล กลุ่ม
ย่อย และแบบภาคสนาม มีการปรับปรุงแก้ไขให้
สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง จึงทำให้มีคุณภาพและ
เหมาะสมกับนักเรียนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ชุดการ
เรียนรู้ยังมีกิจกรรมให้นักเรียนทำงานกลุ่มและเสนอ
ความคิดเห็นร่วมกันโดยการใช้ปัญหาสังคมเป็นฐาน
จึงทำให้เกิดความน่าสนใจแก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมี
ประสบการณ์ความรู้และสนใจที่จะทำกิจกรรมร่วม
กันและนำเสนอตามความถนัดและความสามารถ
ของตนเอง อย่างเต็มศักยภาพเนื่องจากการใช้
พื้นฐานจากปัญหาซึ่งอยู่รอบตัวของผู้เรียนเป็นไป
ตามแนวคิดของ ทิศนา แคมมณี (2551) ที่กล่าวว่า
การจัดการเรียนการสอนโดยการใช้ปัญหาเป็นหลัก
นั้น จะเป็นการจัดสภาพกาลของการเรียนการสอน
โดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้ตามเป้าหมาย เช่น การนำผู้เรียนไปเผชิญ
สถานการณ์ปัญหาจริงอันเป็นการฝึกกระบวนการ
คิดวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่ม
ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่าง
ชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลาย
ในการแก้ปัญหา ตลอดจนผลกระทบบังคับให้ผู้เรียน
เกิดความใฝ่รู้ และยังเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้
แบบสร้างสรรคนิยม (constructivism) ตามแนวคิด
ของมัทธา ธรรมบุศย์ (2545) ที่กล่าวว่า การเรียน

รู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นผู้เรียนจะได้สร้างความรู้ใหม่ๆ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเป็น ซึ่งจากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรายุทธิ์ ปานอำพันธ์ (2560) ที่ได้ศึกษาถึงผลการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในเรื่องการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ภาษา ซีพลัสพลัส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีผลการวิจัยว่าการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

ทั้งนี้ ในเรื่องของการพัฒนาในเนื้อหาอันเกี่ยวกับการเรียนกฎหมาย การใช้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก็ทำให้เห็นได้ว่ามีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุหลาบ หงส์ทอง (2546) ที่ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยงานวิจัยดังกล่าวนี้พบว่าภายหลังจากการทดลอง แล้วพบว่าชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประกอบกับงานวิจัยของ สมพิศ กอบจิตติ (2548) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวันโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผลของการพัฒนานั้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้กล่าวคือ 83.85 / 87.01 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของผู้วิจัยนั้น แม้จะเป็นการพัฒนาในเนื้อหาการเรียนรู้อย่างเดียวเกี่ยวกับวิชากฎหมาย ซึ่ง

มีเนื้อหาหนักและค่อนข้างยากสำหรับนักเรียน แต่เมื่อมีการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐานก็ทำให้ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.7256 ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น 0.7256 หรือคิดเป็นร้อยละ 72.56 ซึ่งจะเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ มีดัชนีประสิทธิผลไม่น้อยกว่า 0.5 ทั้งนี้ เนื่องมาจากชุดการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ได้ผ่านกระบวนการสร้างที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้สามารถกระตุ้นความน่าสนใจ มีความเหมาะสมกับเวลาเรียนและมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายมีการยกสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นและสามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ ได้ฝึกฝนทักษะและร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงเพราะมีขนาดกลุ่มที่พอเหมาะ มีการประสานงานและกระจายความรับผิดชอบได้ดี เนื่องจากชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นชุดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งลักษณะเด่นของเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กล่าวคือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้เพื่อกระตุ้น จูงใจ ไร่้ความสนใจ เพื่อ

ให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้ เพราะรูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือ PBL นั้นมีลักษณะสำคัญก็คือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยการวิจัยนี้ได้จัดให้นักเรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือเป็นผู้ให้คำแนะนำและมีการใช้ปัญหาทางสังคมเป็นตัวกระตุ้นหรือเป็นสิ่งเร้าให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ ลักษณะของปัญหาทางสังคมที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นปัญหาทางสังคมที่นักเรียนสามารถระดมความคิดในการคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุ ที่มาของปัญหาและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างหลากหลาย ทั้งผู้เรียนยังสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนนีพัฒน์ วรรณวิจิตร (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยจากการทดลองนั้นปรากฏผลว่ามีดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนเท่ากับ 0.6964 ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น 0.6964 หรือคิดเป็นร้อยละ 69.64 เช่นเดียวกับงานวิจัยของผู้วิจัยที่พบว่า มีดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเราโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อันมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น 0.7256 หรือคิดเป็นร้อยละ 72.56 และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้กล่าวคือมีดัชนีประสิทธิผลไม่ต่ำกว่า 0.5 นั่นเอง

3. ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ทั้งนี้ เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้ได้มีการฝึกฝนให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1)ความสามารถในการระบุปัญหาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2)ความสามารถในการคิดหาสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา 3)ความสามารถในการบอกผลกระทบจากปัญหา 4)ความสามารถในการคิดหาแนวทางเพื่อที่จะป้องกันและแก้ปัญหา 5) ความสามารถในการอธิบายผลที่เกิดขึ้นหากมีการป้องกันหรือแก้ปัญหานั้นแล้ว โดยการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาที่นักเรียนต้องอาศัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ซึ่งถือว่าเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่จริงและสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ทั้งนี้ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน กล่าวคือ 1.ขั้นกำหนดปัญหา 2.ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหา 3.ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4.ขั้นสังเคราะห์ความรู้ 5.ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ และ 6.ขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน โดยการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นสามารถทำให้นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาหรืออาจกล่าวอีกในหนึ่งได้ว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น ซึ่งโดยจากผลการวิจัยนั้นนักเรียนสามารถแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้อยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ วิชา เล่าเรียนดี (2556) ที่ได้กล่าวว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นเป็นยุทธวิธีในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิธีหนึ่ง ทั้งยังเป็นส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

และทักษะการแก้ปัญหา โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นหลักหรือเป็นจุดเริ่มต้นนั้นเป็นการทำเพื่อกระตุ้น จูงใจ ได้รับความสนใจ เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยปัญหาที่นำมาเป็นฐานนั้นจะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้โดยปัญหาต่างๆ อาจเป็นปัญหาทางสังคมหรือเป็นปัญหาที่มาจากตัวนักเรียน หรือจากสภาพแวดล้อมในสังคม หรือเป็นปัญหาที่สังคมสนใจ หรือนักเรียนมีความสนใจ ต้องการแสวงหา ค้นคว้าคำตอบและหาเหตุผลมาแก้ปัญหาหรือทำให้ปัญหานั้นชัดเจนจนมองเห็นแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถผสมผสานความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและยังส่งเสริมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นของนักเรียน ทั้งนี้ในการศึกษาถึงความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานหรือ PBL นั้นก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิพัทธ์ ศุภรัตน์าวงศ์ (2558) ที่ได้ศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง สังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์นั้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์อยู่ในระดับสูง

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

(PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องมาจากชุดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ยึดหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลำดับขั้นตอนกิจกรรม เครื่องมือ และสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม นักเรียนมีความอิสระในการฝึก ศึกษาหาความรู้ และการร่วมกิจกรรมต่างๆ มีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตลอดจนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมกลุ่มหรือทำชิ้นงานเป็นกลุ่มทำให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ในการวิจัยการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักจิตวิทยาการเรียนรู้โดยเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก เรียงลำดับเนื้อหาจากใกล้ตัวไปไกลตัว ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจและความสนใจที่อยาก จะเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่สร้างขึ้น ทั้งนี้ เนื้อหาที่สร้างความสนใจทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกแบบซ้ำๆ ทำให้นักเรียนเกิดความชำนาญ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตลอดจนทำชิ้นงานโดยตรง ทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการเรียนมากขึ้น จึงทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ความว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สารียา และสุม (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาทักษะการ

สื่อสารทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งพบว่าผลการวิจัยนั้นนักเรียนมีเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอิทธิพัทธ์ ศุภรัตน์นาวศ์ (2558) ที่ได้ศึกษาถึงความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์ ซึ่งผลการวิจัยนั้นพบว่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์ อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ วรายุภัสร์ ปานอำพันธ์ (2560) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนแบบผสมผสานโดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ภาษา ซีพลัสพลัส ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก จากการที่ได้เรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสานโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่องการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ภาษาซีพลัสพลัส

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรที่จะต้องชี้แจงวิธีการเรียนและแนะนำวิธีการเรียนให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้ถูกต้องเนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้ปัญหาเป็นฐานจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดให้เพื่อความถูกต้องและครอบคลุมประเด็นความรู้ เนื้อหาสาระ และสามารถนำกลับไปใช้ได้จริง
2. ครูควรให้การเสริมแรงด้วยการกล่าว

คำชมเชยหรือการให้รางวัลและควรกล่าวให้กำลังใจนักเรียนกลุ่มที่ได้คะแนนน้อย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาตนเอง

3. ครูควรมีการแจ้งผลการตรวจใบงานกิจกรรมในทุกกิจกรรมให้นักเรียนทราบทันที เพื่อให้ นักเรียนทราบผลสำเร็จและข้อบกพร่องของตนเอง เป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้

4. ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนอาจจะเจอกับปัญหาและอุปสรรคในการเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนควรที่จะต้องคอยให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือนักเรียนและเป็นกำลังใจที่ดีเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาจจะคลาดเคลื่อนไปบ้างในบางกิจกรรม ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถยืดหยุ่นเวลาได้ตามความเหมาะสมกับสภาพของนักเรียน สิ่งแวดล้อม และบริบทต่างๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจัดทำวิจัยพัฒนาชุดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน ในระดับชั้นอื่นๆหรือจัดทำในเนื้อหาสาระอื่นๆ เช่น พระพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ ความคงทนในการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยชุดหน่วยการเรียนรู้กับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนรูปแบบอื่น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551ข). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กุหลาบ หงส์ทอง. (2546). **การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ชนันพัฒน์ วรรณวิจิตร. (2561). **การพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาหน้าที่พลเมืองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- ทิตนา แคมมณี. (2551). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑรา ธรรมบุศย์. (2545). **การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem-Based Learning) .** วิชาการ.
- วรายุทธ์ ปานอำพันธ์. (2560). **ผลการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องการเขียนโปรแกรม คอมพิวเตอร์ภาษาซีพลัสพลัส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีแบบการเรียนต่างกัน**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วีชรา เล่าเรียนดี. (2556). **ศาสตร์การนิเทศการสอน และการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ : ทฤษฎีกลยุทธ์สู่ การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 12. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์นครปฐม.
- สมพิศ กอบจิตติ. (2548). **การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**.วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สาริญา และสุมผล. (2560). **ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาชีววิทยาทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อิทธิพัทธ์ ศุภรัตน์นางค์. (2558). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง สังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็น ฐาน ร่วมกับสังคมออนไลน์**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- Best,John W. ,and James V Kahn.(1986). **Research in Education**. 5 th ed. New Delhi: Prentice - Hall of India.

